

“ANAYASA MAHKEMESİNE BAŞVURMA KARARINA KONU OLAN YASA HÜKMÜ:

18.05.2018 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 11.05.2018 tarih ve 7143 sayılı Yasanın 16. maddesi ile 3194 sayılı İmar Kanununa eklenen geçici 16. maddenin 4. fıkrasında yer alan; “Yapı Kayıt Belgesi verilen yapılarla ilgili bu Kanun ve 2960 sayılı Kanun uyarınca alınmış yıkım kararları ile tahsil edilemeyen idari para cezaları iptal edilir.” düzenlemesindeki “tahsil edilemeyen” ibaresinin Anayasaya aykırılığı yönünde Anayasa Mahkemesine başvurulması hakkındadır.

DAVANIN KONUSU ve YARGISAL AŞAMALARI:

Davacı ... vekili ... tarafından, Antalya ili, Manavgat İlçesi, Side Mahallesi, 742 ada 1 parsel sayılı taşınmaz üzerinde bulunan yapının bodrum katında ruhsat eki mimari projeye aykırı olarak depo olarak görülen yerin odalara bölünmesi suretiyle 75 m2 kapalı alan oluşturulması nedeniyle 3194 sayılı İmar Kanununun 32. maddesi uyarınca ruhsata uygun hale getirilmesi için yapı sahibine bir ay süre verilmesine, verilen süre içerisinde yapı imar mevzuatına uygun hale getirilmediği takdirde yapının yıktırılmasına ve aynı Kanunun 42. maddesi uyarınca da yapı sahibi olan davacıya 5.119,20.-TL para cezası verilmesine ilişkin 25/05/2016 tarihli, 666 sayılı belediye encümeni kararının iptali istemiyle bakılan dava açılmış, Antalya 4. İdare Mahkemesince verilen 30/03/2017 tarih ve E:2016/931, K:2017/485 sayılı karar ile davanın reddine karar verilmiş, bu karara karşı da davacı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulmuştur.

BAŞVURUYA KONU YASA HÜKMÜNÜN UYUŞMAZLIĞA TATBİK EDİLİP EDİLMEYECEĞİ HUSUSUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ:

7143 sayılı Yasanın 16. maddesi ile 3194 sayılı İmar Kanununa eklenen geçici 16. madde hükümleri ile ruhsatsız veya ruhsata aykırı yapılar için yapıların sahiplerine “yapı kayıt belgesi” alma olanağı getirilmiştir.

Söz konusu maddenin 4. fıkrasında ise yapı kayıt belgesini alınan yapılar hakkında; daha önce idarelerce 3194 sayılı Yasanın 32. maddesi uyarınca alınan imara aykırı yapıların yıkımına dair kararlar ile yine aynı Yasanın 42. maddesi uyarınca (ve sonradan ilave olunan 2960 sayılı Yasa uyarınca) imara aykırı yapılar için ilgililer adına kesilen idari para cezalarından “tahsil edilemeyen”lerin iptal edileceği kurala bağlanmıştır.

Anılan yasa hükümlerinin uygulanması kapsamında yapı kayıt belgesi alan kişilerce ilgili idarelere müracaat edilip, daha önce tesis edilen yıkım ve para cezasının iptali yönünde işlem tesis edilmesi talep edilmiş olup, bunun üzerine idarelerce yıkım ve para cezalarının iptal edilmesi durumunda ise Dairemizin muhtelif esas ve karar numaralı diğer dosyalarında, dava konusuz kaldığı için “mahkeme kararının kaldırılmasına, dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına” yönünde kararlar verilmiştir.

İşbu dava dosyasında da Dairemizce önce 22/06/2018 tarihinde davacıya yapı kayıt belgesi müracaatı yapması için dosyanın bekletilmesine karar verilmiş, bu karar üzerine davacı tarafından uyumsuzluk konusu ruhsata aykırı yapı için yapı kayıt belgesi alınmış ve anılan yasa maddesinin tatbiki için idareye müracaat edilmiştir. İdarece bu müracaat üzerine, 26.09.2018 gün ve 1280 sayılı encümen kararı alınmış, kararın içeriğinde de; “25.05.2016 tarih ve 666

sayılı Encümen karar ile verilen 5.119,20-TL'lik para cezasının 4.084,80-TL'lik kısmının ilgilisi tarafından ödendiği, geriye kalan 1.034,40-TL'lik kısmının tahsil edilemediği, 3194 sayılı İmar Kanununun geçici 16. maddesinin 4. paragrafındaki 'Yapı kayıt belgesi verilen yapılan ile ilgili bu kanun uyarınca yıkım kararları ile tahsil edilemeyen idari para cezaları iptal edilir" hükmü uyarınca...25.05.2016 tarih ve 666 sayılı Encümen kararı ile alınan yıkım kararının ve tahsil edilemeyen 1.034,40-TL'lik para cezasının iptaline,... karar verildi." ibarelerine yer verilmek suretiyle, yapı hakkında tesis edilen yıkım işlemi ile para cezasının ödenen kısmının iptal edilmesi fakat para cezasının tahsil edilen (ödenen 4.084,80-TL'lik) kısmının iptal edilmemesi yönünde karar alınmıştır.

Söz konusu encümen kararının Dairemize ibraz edilmesi üzerine, Dairemizdeki diğer dosyalardan farklı olarak işbu dava dosyasında dava konusu idari para cezasının 4.084,80-TL'lik kısmı hakkında "karar verilmesine yer olmadığına" kararı verilememiş, bu kısım hakkında işin esasına girilerek farklı bir hüküm kurulması söz konusu olmuştur.

İşbu nedenle, yukarıda yer verilen yasa hükmündeki "tahsil edilemeyen" ibaresinin bakılan davada tatbik edilecek, hatta verilecek hükmün neticesini değiştirecek bir hukuk kuralı niteliğinde olduğu, bu nedenle söz konusu yasal düzenlemenin Anayasanın 152. maddesi uyarınca başvuruya konu edilebilecek mahiyette bulunduğu sonucuna varılmıştır.

ANAYASAYA AYKIRILIK SORUNU:

Anayasanın 10. maddesinde; "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir...Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar." hükümlerine yer verilmek suretiyle anayasal eşitlik ilkesi kural altına alınmıştır.

Söz konusu eşitlik ilkesi; Devletin her türlü işleminde olduğu gibi yasama işlemi mahiyetindeki yasalar açısından da geçerli olup, yasama organınca çıkarılan yasaların aynı veya benzer durumda olanlar için eşit hak ve yükümlülükler getirmesi, aynı şekilde işlem yapılması sonucu doğurması anlamına gelmektedir. Aksi bir tutumla, eşitlik ilkesinden sapma anlamına gelecek şekilde aynı/benzer durumda olan bazı kişi ve olaylar için farklı işlem tesisi sonucunu doğuracak yasal düzenlemelerin yapılmaması gerekmekte olup, istisnaen belli kişi ve olaylar arasında ayırım yapılmasını gerektirecek şekilde yasal düzenleme yapılmasının icap ettiği durumlarda da bunun mutlaka kamu yararı amacına yönelik olması ve belirli ve makul bir gerekçeye dayandırılması zorunludur.

Somut olaya bakıldığında iptali istenilen yasal düzenleme (ibare) ile yasakoyucu aynı durumda olup imara aykırı yapıları nedeniyle yapı kayıt belgesi alan ve idareye müracaat eden şahıslar hakkında önceden tesis edilen idari para cezalarının akıbeti bakımından önemli bir ayırım yapmış bulunmaktadır. Buna göre, davalı idarece önceden tahsil edilemeyen idari para cezaları yapı kayıt belgesi alınması sonucunda iptal edilmekte iken, tahsil edilmiş/ödenmiş bulunan idari para cezalarının iptal edilmesi ve dolayısıyla ilgisine iade edilmesi anılan yasal düzenleme uyarınca mümkün bulunmamaktadır.

Bu durum ise aynı konumda olan kişiler bakımından eşitlik ilkesine aykırılık teşkil edecek şekilde farklı uygulama yapılmasına neden olmaktadır.

Şöyle ki, imara aykırı yapısı nedeniyle daha önce idari para cezası kesilen bir kişi yasanın belirlediği süre içerisinde bu para cezasını yatırmış ise (başka bir ifade ile vadesinde kamu borcunu ödemiş ise) veya idarece ilgili kişiye yönelik tahsilat işlemleri yapılmış ise, bu kişi sonradan 7143 sayılı Yasa uyarınca yapı kayıt belgesi aldığı anda, daha önce kesilen idari para cezası başvuruya konu yasal düzenleme nedeniyle iptal edilememekte ve kişiye ödediği para cezasının tutarı da iade edilememektedir. Hâlbuki aynı durumda yine imara aykırı bir yapı yapan başka kişi, kendisine tebliğ edilen yasal süresi içinde para cezasını ödemediği veya idarelerin farklı uygulamaları nedeniyle idarece tahsilat aşamasına geçilmediği takdirde işş^ yine yapı kayıt belgesi almakta ve ilaveten “tahsil edilemeyen” idari para cezası da iptal edilmekte ve kişi kamu borcu yükünden kurtulmaktadır. Şu hâlde Devlete ve hukuka güvenerek vadesinde idari para cezasını ödeyen kişi anılan yasal düzenleme karşısında aynı konum ve durumda olan (ve yine üstelik vadesinde idari para cezasını da ödemeyen) diğer kişilere göre dezavantajlı bir duruma düşmektedir. İşte bu durum, aynı/benzer konumda olan kişiler arasında anayasal eşitlik ilkesine açık aykırılık teşkil etmektedir.

SONUÇ:

Anayasanın 152. maddesi uyarınca, işbu davada tatbik edilme durumunda olan 18.05.2018 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 11.05.2018 tarih ve 7143 sayılı Yasanın 16. maddesi ile 3194 sayılı İmar Kanununa eklenen geçici 16. maddenin 4. fıkrasında yer alan; “Yapı Kayıt Belgesi verilen yapılarla ilgili bu Kanun ve 2960 sayılı Kanun uyarınca alınmış yıkım kararları ile tahsil edilemeyen idari para cezaları iptal edilir.” düzenlemesindeki “tahsil edilemeyen” ibaresinin Anayasanın 10. maddesine aykırı olduğu kanaatiyle söz konusu düzenlemenin (ibarenin) iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulmasına, 6216 sayılı Yasanın 40. maddesi uyarınca; işbu kararımızın aslı ile birlikte görüşme tutanağı, dava dilekçesi, savunma dilekçesi ile dosyanın ilgili bölümlerinin onaylı örneklerinin dizi listesine bağlanarak Anayasa Mahkemesine gönderilmesine, Anayasanın 152/3. maddesi uyarınca, işbu davanın görüm ve çözümünün, Anayasa Mahkemesince bu hususta bir karar verilinceye kadar ve azami olarak başvurunun Anayasa Mahkemesinin kayıtlarına girdiği tarihten itibaren 5 ay süre ile bekletilmesine, kararın bilgi amacıyla davanın taraflarına tebliğine, 31/12/2018 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.”